

NOTAT

Miljø- og
Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Miljø & Biodiversitet
J.nr. 16-8630-000003
Ref. <initialer>
Den 17. november 2016

Notat om høringssvar fra ekstern høring

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække

Lovforslaget blev i udkast sendt i ekstern høring fra den 9. november 2016 med frist for afvigelse af høringssvar til den 16. november 2016.

- Der er modtaget høringssvar fra
- Danmarks Naturfredningsforening, jf. pkt. 1
 - Landbrug & Fødevarer, jf. pkt. 2
 - Økologisk Landsforening, jf. pkt. 3
 - Bæredygtigt Landbrug, jf. pkt. 4

Erhvervs- og Vækstministeriet, Klagecenter for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Dansk Bilbrancheråd, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Uddannelses- og Forskningsministeriet, har ikke haft bemærkninger til udkast til lovforslaget.

Høringssvar	Opfølgning
1. Danmarks Naturfredningsforening (DN)	
1.1 Udkastet lægger således op til en frivillig tilskudsordning til etablering af efterafgrøder som et led i den danske nitrathandlingsplan. Det fremgår ikke af udkastet, hvor stor en andel af de nødvendige indsatser i nitrathandlingsplanen til at opfylde direktivforpligtelserne, tilskudsordningen kan bidrage med. Det fremgår heller ikke af udkastet i hvilken udstrækning det kan forventes, om tilskudsordningen vil blive udnyttet fuldt ud. Danmarks Naturfredningsforening (DN) vil derfor gerne understrege, at det ikke er muligt at vurdere eller kommentere udkastet i forhold til den samlede nødvendige indsats i den danske nitrathandlingsplan. DN foreslår derfor, at udkastet bliver omfattet af en redegørelse for, hvilke yderligere initiativer til	<i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i> Den frivillige tilskudsordning indgår ikke i nitrathandlingsplanen, idet det alene er nedsættelsen af kvælstofkvoten, som indgår heri. Yderligere initiativer til kvælstofreduktion fastlægges i forbindelse med arbejdet med nitrathandlingsplanen og vedrører derfor ikke dette lovforslag.

<p>kvælstofreduktion, som nitrathandlingsplanen skal indeholde, samt om de kan tilpasses i tilstrækkeligt omfang, hvis den påtænkte frivillige efterafgrødeordning ikke får den tilsigtede miljøeffekt.</p>	
<p>1.2 I udkastet angives det, at det forventes, at den frivillige ordning vil give en samlet kvælstofreduktion på ca. 2.600 tons kvælstof i 2017 og 2018. Der redegøres ikke for, på hvilket grundlag denne forventede kvælstofreduktion er estimeret.</p> <p>DN foreslår, at udkastet bliver omfattet af en redegørelse af det grundlag den forventede kvælstofreduktion er estimeret på, herunder for eksempel hvorvidt dette grundlag omfatter overvejelser over, om der må forventes at være forskel i interessen for frivillige efterafgrøder på sandjord og lerjord og inden for de forskellige landbrugsbedriftstyper. En sådan redegørelse vil give et bedre overblik over den forventede effekt i kvælstofreduktionen med den foreslåede tilskudsordning.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Indsatsbehovet er politisk besluttet i Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke af 22. december 2015 og i Aftale om Naturpakke fra maj 2016. Indsatsbehovet reguleres i øvrigt ikke i dette lovforslag.</p>
<p>1.3 Udkastet lægger ikke op til, at de frivillige efterafgrøder efter ordningen skal placeres på nærmere bestemte arealer. Tilskuddet til frivillige efterafgrøder er således ikke målrettet til arealer i vandområdeoplande med indsatsbehov til at nedbringe kvælstofudledningen, eller til områder med en stor kvælstofudledning (N-retentionen), selvom de skal være en del af den danske nitrathandlingsplan og bidrage til at hindre en stigning af nitratinholdet i overfladevand.</p> <p>Udkastet lægger heller ikke op til, at efterafgrøderne skal etableres på arealer, hvor der er behov for at beskytte grundvandet mod stigende koncentrationer af nitrat, selvom en central del af nitrathandlingsplanen er at beskytte grundvandet mod øget nitratinhold.</p> <p>Det er efter DN's opfattelse hverken en miljø- eller omkostningseffektiv måde at anvende tilskudsmidler til frivillige efterafgrøder på. Desuden vil det indebære, at den nødvendige øvrige indsats til at nedbringe kvælstofbelastningen i vandmiljøet og beskytte grundvandet alt andet lige vil blive mere omkostningsfuld.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Placeringen af efterafgrøderne reguleres ikke af dette lovforslag.</p>

<p>1.4 DN foreslår derfor, at hvis der ønskes en tilskudsordning til frivillige efterafgrøder som et led i den danske nitrathandlingsplan, bør ordningen målrettes de nitratfølsomme indvindingsområder (NFI) samt områder med en ringe N-retention i vandområdeoplønde med et indsatsbehov for at få nedbragt kvælstofbelastningen.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Placeringen af efterafgrøderne reguleres ikke af dette lovforslag.</p>
<p>1.5 DN vil dog gerne pege på, at varige løsninger i form af for eksempel udtagning af omdriftsarealer vil være langt mere miljø- og omkostningseffektiv end frivillige efterafgrøder. Varige løsninger i form af udtagning af omdriftsarealer vil samtidig have en række positive sideeffekter for natur, klima og fosforbelastning af vandmiljøet.</p> <p>DN foreslår derfor, at de afsatte økonomisk midler, som med udkastet tænkes anvendt i en tilskudsordning til frivillige efterafgrøder, i stedet anvendes til en tilskudsordning til varige løsninger, for eksempel til udtagning af omdriftsarealer.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Valg af reguleringsmodel er politisk besluttet i Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke og reguleres i øvrigt ikke af dette lovforslag.</p>
<p>2. Landbrug & Fødevarer</p>	
<p>2.1 Af udkast til ændringsforslaget fremgår, at formålet med lovforslaget er at sikre miljøeffekten af en frivillig efterafgrødeordning. Ifølge lovforslaget skal den frivillige efterafgrødeordning sikre mod tilbagegang i tilstanden i overflade- og grundvand i en midlertidig periode for de kommende to år (2017 og 2018). Landbrug & Fødevarer vil arbejde aktivt for, at ordningens formål om at sikre mod tilbagegang i forhold til grundvand og kystvande indfries.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p>
<p>2.2 Landbrug & Fødevarer har tidligere argumenteret for, at en sådan midlertidig ordning er unødvendig bl.a. fordi (1) det reelle gødningsforbrug er betydeligt mindre end ministeriet ligger til grund i deres beregninger og (2) den forsinkelse der er i transport af vand fra marken til grundvand og kystvande medfører, at mindre variationer i kvælstofudvaskningen udjævnes. Landbrug & Fødevarer finder derfor, at en midlertidig efterafgrødeordning er fagligt ubegrundet, idet Fødevarer- og landbrugspakkens øvrige initiativer sikrer den ønskede miljøbalance, og sikrer mod negative tilstandsændringer af grundvand og kystvande.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Indsatsbehovet og behovet for ordningen er politisk besluttet i Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke og i Aftale om Naturpakke. Dette reguleres ikke i dette lovforslag.</p>

<p>2.3 Det bør fremgå af det faglige grundlag for ordningen, at det er lagt til grund, at alle landmænd udnytter den fulde kvælstofkvote, og at dette må betragtes som en teoretisk worst case, idet omfattende undersøgelser viser, at landmænd kun vil anvende dele af deres kvælstofkvote.</p> <p>SEGES har i maj 2016 og november 2016 undersøgt, hvor stor en del af den ekstra kvælstofgødning som Fødevarer- og landbrugspakken muliggør, der rent faktisk forventes at blive anvendt. Denne undersøgelse sammenholdt med opgørelse fra indkøbt kvælstofgødning viser, at der forventes anvendt markant mindre end den teoretiske mulige mængde, som ligger til grund for Miljø- og Fødevarerministeriets beregninger.</p> <p>Landbrug & Fødevarer forventer derfor, at den frivillige efterafgrødeordning afstemmes i udstrækning efter de faktiske forhold, således, at når myndighederne har tilstrækkelig viden om den faktiske anvendte mængde kvælstof revurderes behovet for kompenserende efterafgrøder.</p> <p>Landbrug & Fødevarer finder, at der med baggrund i SEGES' undersøgelser findes tilstrækkelig sikker viden, som giver et pålideligt billede af den forventede anvendte mængde kvælstofgødning for 2017.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Se besvarelse af punkt 2.2.</p>
<p>2.4 I bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at de frivillige afgrøder skal sikre en miljøeffekt, ved at hindre en stigning i nitratindholdet i overfladevand og grundvand. Det fremgår ikke konkret, hvilke områder det drejer sig om. Det fremgår dog, at ansøgningen åbner af 3 gange. 1. februar åbnes der for ansøgning målrettet grundvandsområder, 1. marts åbnes der for ansøgning målrettet kystvandoplande med lav retention og 22. marts åbnes der for de resterende kystvandoplande med indsatsbehov. De nærmere regler omkring efterafgrødeordningen foreligger endnu ikke.</p> <p>Landbrug & Fødevarer finder, at ordningen umiddelbart virker meget og unødigt kompleks. Ønsker man at opnå en attraktiv ordning, er det afgørende, at der så tidligt på dyrkningsåret som muligt, er klarhed over mulighederne for at indgå i</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Ansøgningsrunderne for ordningen er fastsat således, at det sikres, at miljøindsatsen gøres der, hvor der er mest behov for den.</p> <p>Ansøgningsrunderne reguleres i øvrigt ikke i dette lovforslag.</p>

ordningen for den enkelte landmand.	
<p>2.5 Som beskrevet ovenfor vil Landbrug & Fødevarer arbejde aktivt for, at ordningens formål om at sikre mod tilbagegang i forhold til grundvand og kystvande indfries. Vi er dog generelt meget bekymrede for, om måltallet for de frivillige kompenserede efterafgrøder vil blive opfyldt med den foreslåede komplekse administrationsmodel.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p>
<p>2.6 Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvordan ordningen med de frivillige kompenserede efterafgrøder planlægges implementeret. Det fremgår, at ansøgningen skal ske i tre tempi. Det betyder, at landmanden havner i en situation, hvor markplan og ansøgning skal gennemgås 3 gange, før den kan laves helt færdig. Da langt størstedelen af landmændene bruger konsulenthjælp til udarbejdelse af markplan og ansøgning, vil dette være forbundet med yderligere omkostninger hver gang – typisk 1-2.000 kr. pr. gang. Det kan bevirke, at interessen for ordningen mindskes hos landmænd, fordi administrationsomkostninger bliver for høje.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Se besvarelse af punkt 2.4.</p>
<p>2.7 Det er meget ærgerligt, at landmænd, der melder sig under ordningen ifølge lovforslaget i høring risikerer straf i form af kvotetræk, hvis efterafgrøden fx pga. vejret ikke lykkes. Det kan desværre afholde landmænd fra at deltage.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Formålet med lovforslaget er at sikre den forudsatte miljøeffekt af de efterafgrøder, der er ansøgt om tilskud til i den frivillige efterafgrødeordning. Selvom virksomheden efter ansøgningsfristen for ordningen afmelder efterafgrøderne, eller det ved kontrol på bedriften viser sig, at efterafgrøderne ikke er udlagt, vil miljøeffekten altså blive opnået igennem en nedsættelse af kvælstofkvoten.</p> <p>Det er ærgerligt, hvis dette kan afholde nogle virksomheder fra at søge om tilskuddet. Det er dog NaturErhvervstyrelsens vurdering, at muligheden for at kunne nedsætte kvælstofkvoten er nødvendig for at sikre, at ordningen opnår den forudsatte effekt.</p>
<p>2.8 Det fremgår også af høringen, at efterafgrøderne skal være stedfaste, det vil sige, at de er "bundet" til bestemte marker. Det er ufleksibelt for landmanden, fordi driftsmæssige og klimatiske forhold kan betyde, at han ønsker at ændre i sin markplan efter der er sket en tegning af efterafgrøder. Det bør være muligt at skifte i det omfang, at marker ligger i</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Placeringen af efterafgrøderne reguleres ikke af dette lovforslag.</p>

samme grundvandsområde/kystvandopland.	
<p>2.9 Landbrug & Fødevarer finder, at en mere fleksibel ordning i højere grad vil sikre ordningens succes, mens en ufleksibel ordning vil betyde, at nogle landmænd vil afholde sig fra at tilmelde sig ordningen, men tilsvarende lav miljøeffekt som følge.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Ordningens opbygning reguleres ikke i dette lovforslag.</p>
<p>2.10 Det fremgår også af bemærkningerne, at ordningen ikke vil føre til øgede administrationsomkostninger for landmanden. Dette er forkert, fordi ordningen er sammensat således, at markplan og ansøgningen skal åbnes 3-4 gange, hvilket hver gang er forbundet med omkostning på 1-2.000 kr.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Dette lovforslag, som vedrører nedsættelse af virksomhedernes kvælstofkvote, hvis de ansøgte efterafgrøder ikke udlægges, vurderes ikke at have administrative konsekvenser for landmændene.</p>
3. Økologisk Landsforening	
<p>3.1 Det har meget stor betydning for Økologisk Landsforening, at økologiske landmænd, der har forpligtet sig på at overholde et lavt N loft på henholdsvis 100 kg udnyttet N/ha og 60 kg udnyttet N/ha kan bruge N fikserende afgrøder i deres efterafgrøder.</p> <p>Der er tale om dobbeltregulering, når efterafgrødere reglerne ikke tager højde for, hvis landmanden i forvejen har underlagt sig en N reducerende N regulering.</p> <p>De N fikserende afgrøder er et vigtigt redskab til at sikre en bæredygtig N forsyning på de økologiske brug. Det er ødelæggende for dette system, når pligtige efterafgrøder ikke må indeholde N fikserende afgrøder.</p> <p>Bedrifterne rammes tredobbelt, når deres tilladte gødningsindkøb ovenikøbet reguleres ned på grund af en beregnet forfrugtsværdi af pligtige efterafgrøder. Det er særligt kritisk for de bedrifter, der har indgået aftale om at holde sig på et N loft helt nede på 60 kg udnyttet N/ha, idet dette loft så bliver endnu lavere.</p> <p>Resultatet er, at hovedafgrøderne bliver meget tynde og dårlige til at konkurrere med ukrudt. Det betyder, at landmanden skal sætte ind med mere jordbehandling med risiko for N tab til følge, og det bliver endnu sværere at få økologisk planteavl i områder uden adgang til husdyrgødning.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Lovforslaget omhandler reduktion af kvælstofkvoten i tilfælde af, at virksomheden ikke har udlagt de arealer med efterafgrøder, der er indgivet ansøgning om nationalt tilskud til den 21. april. Hvorvidt kvælstoffikserende efterafgrøder kan godkendes som efterafgrøder, falder derfor uden for dette lovforslag.</p>

<p>Økologisk Landsforening mener, at anvendelsen af efterafgrøder hører til i en god landbrugspraksis, men det er helt afgørende, at de økologiske landmænd, der kun har begrænset adgang til gødning kan anvende efterafgrøder, der giver et godt dyrkningssystem. Dårlige efterafgrøder giver også lavere udbytter i marken hvilket yderligere forringer økologiens N profil og klima profil i øvrigt.</p>	
<p>3.2 Til gengæld så mener Økologisk Landsforening, at der skal være krav om følgene på ejendomme, der anvender N fikserende afgrøder som efterafgrøder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der skal altid være en efterafgrøde efter kløvergræs. Det er dog tilladt at etablere en mellemafgrøde uden bælgplanter i forbindelse med dyrkning af vintersæd. Såning af en mellemafgrøde i vårsæden, der vokser sig til en vintersæd opfylder dette krav. • Der er forbud mod ompløjning af fodergræs forud for etablering af vintersæd med én undtagelse, det er tilladt at ompløje fodergræs forud for etablering af vinterraps, som etableres i august 	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Se besvarelse af punkt 3.1.</p>
<p>3.3 Økologisk Landsforening redegjorde i sit høringssvar til udkast til Forslag til Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse og lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, at der er behov for at indføre et frivilligt spor for økologiske bedrifter.</p> <p>Ovenstående er indeholdt i dette frivillige spor, som i øvrigt indeholder følgende komponenter for markdriften, og som selvfølgelig skal kunne tilvælges uanset, om markdriften drives på et husdyrbrug:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. et N loft på 100 kg udnyttet N/ha i gennemsnit eller 60 kg udnyttet N/ha i gennemsnit - omfattende alle kvælstofgødninger, 2. krav om en beregnet C binding i sædskiftet på 100 kg C/ha/år, 3. overholder standardregler om max. P-overskud via udbragt gødning på bedriftsniveau. <p>Økologisk Landsforening vil gerne foreslå, at ovenstående også kobles op på de forhold, der skal overholdes, hvis en bedrift udnytter N fikserende afgrøder som efterafgrøde.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Se besvarelse af punkt 3.1.</p>
<p>3.4</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p>

<p>For at tilvejebringe et incitament til at give plads til læhegn, bræmmer og naturelementer i øvrigt vil det være en stor fordel, hvis reglerne vil give plads til, at N loftet opgøres på det samlede areal eksklusiv arealer med bygninger, gårdspladser, lagerpladser private haver, moser og skove. Økologisk Landsforening foreslår derfor, at der gives mulighed for at forpligte sig på et N loft på f.eks. 95 kg udnyttet N/ha, hvor landmanden således ikke skal lave et gødningsregnskab på markniveau men alene redegøre for indkøb og lagerbeholdning som dokumentation for overholdelse. Formålet med forslaget er som beskrevet at gøre det mere attraktivt at give plads til naturelementer på ejendommen. Hvis de skal opmåles og tegnes ud af ejendommen, så viger den gode vilje for det tunge bureaukrati, der følger med.</p> <p>Økologisk Landsforening foreslår her et loft på 95 kg udnyttet N/ha. Det eksakte tal kan fastlægges ud fra en gennemsnitsbetragtning af, hvor det skal ligge, for at der ud fra en gennemsnitsbetragtning ikke er tale om en mergødskning sammenholdt med loftet på 100 kg udnyttet N/ha udbringningsareal.</p>	<p>Hvordan kvælstofloftet reguleres, falder uden for dette lovforslag.</p>
<p>3.5 Det bør gøres enklere for økologiske landmænd, der holder sig på et lavt N-loft at etablere naturstriber inden for de rammer og betingelser, der skal overholdes, uden at grundbetalingstilskuddet bortfalder.</p> <p>Bedrifter der har forpligtet sig på at holde sig inden for et gødningsloft på 100 kg udnyttet N/ha eller lavere skal kunne udlægge naturstriber, uden at gødningsplanerne skal korrigeres. Omkostninger til ændring af gødningsplaner og frygt for afvigelser på decimalerne, afholder landmændene fra at udlægge naturstriber, selvom de kan udlægge dem uden at miste grundbetaling og økologisk arealtilskud. Det er ærgerligt, når lyst til at arbejde med natur på landbruget kvæles i bureaukratiske milimeterregler.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Udlægning af naturstriber reguleres ikke af dette lovforslag.</p>
<p>4. Bæredygtigt Landbrug</p>	
<p>4.1 Overordnet set mener vi, at ordningen med de frivillige efterafgrøder er gjort unødvendigt bureaukratisk og uigennemskuelig.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Opbygningen af ordningen med de frivillige efterafgrøder reguleres ikke i dette lovforslag. Lovforslaget vedrører muligheden for at reducere kvælstofkvoten i tilfælde af manglende etablering af frivillige efterafgrøder, hvilket</p>

	NaturErhvervstyrelsen ikke vurderer, er bureaukratisk eller uigennemskueligt.
<p>4.2</p> <p>Det er os ubegribeligt, at der fortsættes i samme spor med datotyraneri ved efterafgrødeordningerne, når det de seneste to år har vist sig, at naturen og vejret ikke følger de samme regneark som Styrelserne følger. To år i træk har det været nødvendigt at forlænge fristen for etablering af efterafgrøder, fordi hovedafgrøden ikke kunne høstes inden efterafgrøderne, ifølge bekendtgørelsen, skulle være i jorden.</p> <p>I forhold til den forslåede ændring er det endda blevet mere besværligt at gennemskue reglerne for de såkaldte frivillige efterafgrøder end reglerne for de pligtige efterafgrøder og MFO-efterafgrøderne. Hvis den mark, det er påtænkt at etablere frivillige efterafgrøder på ikke er høstet, eller ikke kan tilsås pga. af vejrforhold, har landmanden ingen mulighed for at etablere efterafgrøderne på et andet tilsvarende areal, hvor det måske var muligt. Han kan derfor blot imødesee en reduktion i kvoten selvom den pågældende landmand ingen indvirkning har på, at eftergrøderne ikke kan etableres.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Fristerne for etablering af frivillige efterafgrøder og muligheden for at flytte rundt på markerne med efterafgrøder er ikke reguleret af dette lovforslag.</p>
<p>4.3</p> <p>Der opstilles ingen mulighed for at komme ud af ordningen, hvis det viser sig, at det praktisk talt er umuligt at få efterafgrøderne i jorden på den pågældende mark, som landmanden har indberettet ifølge ordningen. I stedet for at betale tilskuddet til de frivillige efterafgrøder tilbage, sker der en reduktion af den samlede kvælstofkvote for planperioden.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p> <p>Formålet med lovforslaget er at sikre den forudsatte miljøeffekt af de efterafgrøder, der er ansøgt om tilskud til i den frivillige efterafgrødeordning. Selvom virksomheden efter ansøgningsfristen for ordningen afmelder efterafgrøderne, eller det ved kontrol på bedriften viser sig, at efterafgrøderne ikke er udlagt, vil miljøeffekten altså blive opnået igennem en nedsættelse af kvælstofkvoten.</p> <p>Det er NaturErhvervstyrelsens vurdering, at muligheden for at kunne nedsætte kvælstofkvoten er nødvendig for at sikre, at ordningen opnår den forudsatte effekt.</p>
<p>4.4</p> <p>Selvom vi som udgangspunkt støtter tanken om frivillige efterafgrøder, må det være åbenlyst at vi har betænkeligheder ved den måde reglerne er skruet sammen på. Det er desuden ikke svært at forestille sig, at vores medlemmer kan have betænkeligheder ved at melde sig til ordningen, når historikken viser, at det er umådeligt svært at</p>	<p><i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i></p>

overholde fristerne.	
4.5 Anvendelsen af efterafgrøder bør helt overordnet følge princippet om godt landmandskab. Der er ingen fornuft i, at marken ikke bliver høstet, fordi der død og pine skal efterafgrøder i jorden. Der er behov for et paradigmeskift i reguleringen af landbruget. Datotyranii i forhold til efterafgrøder er et fornuftigt sted at starte. Det er landmanden, der har hænderne i mulden og ved, hvornår det er landbrugsfagligt korrekt at gøre dette og hint i marken. Det må også være åbenlyst, at der er forskelle i høsttidspunkter mellem Gedser og Skagen, hvilket også medfører forskelle i tidspunktet for optimal etablering af efterafgrøder.	<i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i> Opbygningen af ordningen og fristerne for etablering af efterafgrøderne reguleres ikke i dette lovforslag.
4.6 Man bør desuden overveje at udvide ordningen til at omfatte tidligt såede vinterafgrøder. Tidligt såede vinterafgrøder vil bidrage positivt ift. udvaskning og holde næringsstofferne på marken på samme måde som efterafgrøderne.	<i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i> Der er ikke lagt op til, at der kan anvendes andre alternativer til etablering af efterafgrøder end nedsættelse af kvælstofkvoten.
4.7 Pengene, der er afsat på Finansloven er det nationale midler eller EU-midler?	<i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i> Spørgsmålet vedrører ikke dette lovforslag. Det kan i øvrigt oplyses, at der er tale om en nationalt finansieret de minimis-støtteordning.
4.8 Hvis landmanden ikke overholder betingelserne for eftergrødekravet i den kommende bekendtgørelse kan han så ifalde sanktioner ift. landbrugsstøtten og den grønne støtte?	<i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i> Spørgsmålet vedrører ikke dette lovforslag. Det kan oplyses, at sanktioner for manglende etablering af efterafgrøder ikke får betydning for grundbetaling eller den grønne støtte. Hvis virksomheden ikke etablerer de anmeldte efterafgrøder, får virksomheden i medfør af lovforslaget nedsat kvælstofkvoten for planperioden. Hvis virksomheden herefter udleder mere kvælstof end den nedsatte kvote, kan virksomheden få en sanktion for manglende overholdelse af krydsoverensstemmelseskravene. Manglende etablering af frivillige efterafgrøder og efterfølgende manglende overholdelse af den nedsatte kvælstofkvote kan derfor få indirekte betydning for grundbetalingen og for landdistriktstilskud i kraft af en sanktion for overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav.
4.9 Ifølge Forslag til Finansloven for finansåret 2017 fremgår det, at der i år 2017 vil være 74,6 mio. kroner og det forventes, at der udlægges 145.100 ha,	<i>Giver ikke anledning til bemærkninger</i>

mens der i 2018 kommer 121.600 ha med et støttebeløb på 83,5 mio. kr.

- Hvorfor er tilskuddet relativt lavere i år 2017?
- Hvor mange af midlerne går direkte til ansøger og hvor mange går til administration af ordningen? Vi anmoder venligst om opgørelse eller overslag.